

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

În șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă

Pacea lumii

Ne rugăm mereu „pentru pacea a toată lumea”. Mesajul pe care ni-l-a trimis Cerul, la nașterea Mântuitorului, a vestit „pace pe pământ”. Și plecând dintre noi, Hristos a voit să ne lase noștenire: pacea Sa.

A adăogat însă Mântuitorul numai decât, și această pace nu ne o poate da lumea. Ea nu vine din clocotul patimilor, nici din viclenișuguri diplomaticești. Ea nu se asigură prin pacte de război și nu se măsoară cu bubuit de tunuri. Izvorul ei e Părintele păcii și măsura neînșelătoare: dreptatea. Dacă va trăi în noi, în sufletele noastre, duhul păcii, atunci numai vom fi cu adevărat fiii păcii. Din marea împăcare cu Dumnezeu va urma în chip necesar pacea pe pământ.

Fără acest spirit făcător de pace, zadarnice sunt toate eforturile pacifiste. Toate legile și umanitarismele sunt nori fără ploaie. Niciodată le nu vor putea ținea în lanțuri, vreme lungă și sigură, bestia umană. Salbătăcia, în cele din urmă, a rupe legăturile omenești, va călca nebunește este orice comandă a judecării sănătoase și, într-un moment de furie, va da foc lumii, distrucându-i tot ce truda veacurilor a reușit să adune și să clădească.

Este aproape deprimant să constăți, că după două mii de ani de viață creștină, suntem încă departe de ideal. Cât suntem încă de salbatici. Cât suntem de iraționali! — Se pare că locmai acum stăm din nou în fața unui moment de teribilă salbătăcie. Se țes cu mare febră firele prăpădului de mâine. Lucrează pe capete fabricile de armament. Un mare popor, pretins civilizată, nu se sfiște să proclame din nou, în fața lumii sluite, „dreptul națiunii celei mai tari”. Inwie faimoasa lozincă: Macht geht vor Recht. Deviză de demnitate, care ne-a aruncat în cumplitul măcel din 1914 și care se pregătește acum să prăpădească toată civilizația albă.

Om cu mintea întreagă nu poate privi decât cu groază această nebunie fără seamăn. Și cu cât privirea lui vede mai adânc în rosturile lumii, cu cât locul de pe care privește deschide perspective mai largi, cu atât crește îngrijorarea lui. Cu atât vor spori și eforturile lui pentru a preveni cumplita catastrofă.

Așa se explică aguduiorul cuvânt pe care l-a spus în consistorul secret, ținut la 1 Aprilie, Papa Pius XI. pentru pacea lumii. Nimeni, mai bine decât el, nu simte uriașă prăpastie dintre voia Dumnezeului păcii și puvoial patimilor ce se deslănțuie în războaie. Tragedia stășierii salbatică a fiilor aceluiași Părinte, răscumpărați cu sângele aceluiași Mântuitor, chemați la aceeași moștenire suprafirească, pe nimeni nu-l doare mai mult decât pe Vicarul lui Hristos. Perspective înțunecată a distrugerii civilizației creștine nimeni n-o înțelege mai adânc, decât capul Bisericii, care a creat, în muncă de 2000 de ani, această operă grandioasă.

Este de înțeles deci, că vorbele Papii cad grele, ca bolovani de osândă, peste capul celor ce urzesc fărădelegea. Este atât de incredibilă prostia și crima ce amenință, încât pare cu neputință. „Ar fi un păcat îngrozitor — a spus Pontificul — ca popoarele să ridice din nou armele și să reverse peste lume ruind, sânge, mizerie. Ar fi o crimă atât de mare, o manifestare de furie atât de demnă, încât și gândul posibilității ei îl socotim nebunie. Nu putem crede, că cei cari trebuie să poarte în inima lor griji pentru binele și prosperitatea popoarelor, să le împingă totuși la măcel, la ruind și la exterminare și, cu ele decodată, o

Rana desbinării

Lucrătorii nedreptății. — Ambianță sufocantă — Piedeci în calea unirii

de prof. DUMITRU NEDA

Duhul răsvrătirii, sub ipostasele schismel și ereziei, a slăbit și sfâșiat chiar dela început rândurile creștinătății. Că-l cheamă pauliniști ori iudaizanți; particulariști ori universalisti; nicolași, docetiști, gnostici, novațianști, montaniști, adopționiști, ariani, nestoriani, ori altfel de defetiști, puțin împoartă. Adevărul e că toți aceștia, în cursul vremurilor, au sfârcat haina necusută a lui Hristos. Revolta lui Kerularie, „singurul dintre toți (al vremii sale) în stare să înfrunte cele sacre cu suflet senin și buze zimbătoare”, — cum atât de nimerit îl caracterizează contimporanul său Mihail Psellos, — făcând și ea parte din neastele sminteli izvorite din același duh al răutății ce a fost stăpân, când sub o haină când sub alta, și până atunci, pe scaunul patriarhal al cetății lui Constantin.

Contra facta non valent argumenta. Și trista realitate e aceasta: scaunul patriarhal e ilustrat de câțiva sfinți. — toți dinainte de schismă, — a fost pângărit și numai dela moartea lui Constantin până la săborul din 787 care pune capăt iconoclasmului, de nouăsprezece episcopi și patriarhi eretici, osândiți de concilii, ori răsvrățiți împotriva lor. (Ch. Quénet: L'Unité de l'Église. pag 55—56). Arianismul, monotheletismul, iconoclasmul, schisma foșiană, și-au avut aci, pe rând, cub cald, până la trufașul fatal care în 1054 produce ruptura de jainică pomenire și cu dureroase urmări până azi.

Și acum ni-se cere nouă, Românilor uniți cu Roma care ne-a născut ca neam și ca creștini, zic, ni-se cere să ne aruncăm în atmosfera creată de Bizanțul kerularian. Fie-ne permis s'o spunem: aci niciodată! Nu pentru că nu ne-ar fi dragi frații de-o limbă și de-un sânge, ci pentru că de dragul nimănui nu ne este îngăduit să ne sinucidem. Iar ortodoxia bizantină, așa cum se prezintă ea, mai ales dela Kerularie încoace, e un mediu pustiu și pustitor de spiritualitate creștinească rodnică. Cel puțin pentru noi Români a fost, sub acest

mare parte a umanității. Și dacă totuși — continuă Papa — cineva ar îndrăzni să săvârșască această crimă, va trebui să rostim asupra lui ruga Psalmistului: „Risipește, Doamne, popoarele cari vor ră-bouile”.

Intre împrejurările grele de astăzi, Papa crede cu neputință un războiu. Motive de ordin moral și material deopotrivă întăresc această speranță. Totuși nori sunt la orizont. De aceea toți oamenii de bine trebuie să se unească în gând cu Capul Creștinătății. Toți trebuie să lucreze pentru împăcarea spiritelor și a conflictelor. Toți trebuie să se roage mult și stăruitor. — Pentru pacea a toată lumea, Domnului să ne rugăm!

raport, un dezastru. În „Adevăruri Crude”, fixate de păr. V. Pulu, — pe atunci arhimandrit, — se precizează cu limpezime și greutate strivitoare: „În Biserica noastră nu e o tradiție de vleață nobilă, de fapte sau de idei mari, nici în clerul înalt, nici în cel inferior. Sporadicele excepțiuni ce am avut printre cei de sus, sunt excepții firești, nu formate, căci în trecut mai mult decât acum, n'a avut cine să le formeze, și au strălucit cu o valoare cu atât mai scumpă, cu cât mediul și timpurile în care s'au ridicat au fost vremuri de obscurantism. Tradiția lăsată de trecut în Biserica noastră se cuprinde destul de bine în cuvântul bizantinism în toate accepțiunile lui puțin plăcute”. — Un alt arhimandrit, cunoscutul păr. Iuliu Scriban, în câteva momente de sinceritate, nu s'a putut stăpâni să nu mărturisească fără ocoliș: „Biserica noastră de azi e negațiunea creștinismului; e un așezământ de păgâni, cari speculează numele Celui; decât carele buzele omenești nu pot pronunța ceva mai scump și mai înalt... e mai mult un calcuș de trândăvi, bârlog de netrebnici, peștera tâlharilor și școala perversității”. De-așa „școală” însă, — vorba unui confrate dela Sibiu, — mersi! Mai ales când constați mereu că aci totul a rămas pe cum era. Pentru destule altele, ajungă destăinuirea pr. ortodox Manea S. Popescu, din „Credința” dela 11 Martie c.: „În fața sfântului Prestol găsești oameni împătimiți de arginți și a căror singură preocupare este adunarea de averi, — stoarse prin orice mijloace, — și ridicarea de palate, în care duhul monden e ca la el acasă... Sub mitre și omofore bat inimii din care n'a fășnit niciodată o undă cât de subțire de iubire adevărată pentru cei mai mici”. Și ca la noi e în toată lumea ortodoxiei: „Ierusalimul de sus nu există nicăiri în biserica ortodoxă”, vorba păr. arhim. Scriban. Constatare făcută, încă la 1836, de cugetătorul rus Ciadaev care în sa celebră „Scrisoare filozofică” îi zice creștinismului schismatic pe nume: Creștinismul împăcherii, al inerției și al morții. — Dacă așa ceva, peste tot, se poate numi creștinism.

Așa stând lucrurile, nu cred că va fi om cu judecata sănătoasă care să se mire că ne mirăm de chemarea la intrarea într-o astfel de ambianță. Și asta după ce avem dovada jertfelniciei apostolice a atâtor ierarhi uniți dela 1700 încoace, și a strădanilor neîntrerupte de a face tot mai vie flacăra credinței în sufletele tuturor fiilor bisericii noastre. Strădanii ce au dus și duc la rezultate încântătoare pe teren duhovnicesc: exerciții spirituale; misiuni populare; chemări călogărești; intensificare a cultului euharistic și marian; asociații religi-

base, cu o pronunțată notă de progres spre tot mai elevată spiritualitate. Ca de latorea națională a activității acestei, acum hulte, biserici nici să nu mai pomenesc.

Cântecul cu „revenirea la matcă”, e pe cât de banal, pe atât de neîntemeiat și fără noimă. Noi prin pasul făcut cu, în vecl binecuvântații Teofil și Atanasie, în frunte, am reîntrat de fapt în adevărata ogașă strămoșească a sufletului românesc. Cu haina de împrumut, dar croită și adaptată trupului nostru, a ritului bizantin, am intrat din nou prin Unire în comuniune spirituală cu străbunii de sub oblăduirea apostolică a sf. Nichita al Remesianei, încreștinătorul în forme latine a acelor străbuni ai noștri. Și totodată am spălat, pe cât am putut, pata aruncată în obrazul și pe conștiința neamului de cei ce, fără să fie motivat cumva acest act al lor, s'au socotit deslegați de legăturile iscăririi tomosului unirii dela Florența prin arhierul, român neaș, Damian mitropolitul Moldovei și protopopul Constantin, mal bine ascultând și urmând sugestiilor pizmei grecești și mitrop. Teoctist, „ziditorul barbariei în care zace și acum Moldova”, cum îl prinde Românul de bun simț și marele cărturar Dimitrie Cantemir.

Gogorița cu motivele dogmatice ce-ar îndritui schisma răsăriteană sunt praf în ochii celor ce pot să creadă un grec pe cuvânt. Fie el chiar și preot. Mai mult: fie chiar și patriarh de Țarigrad. Când spun aceasta nu mă gândesc la observația principelui-preot Maximilian de Saxonia (un bun cunoscător al cauzei): Clerul grecesc este așa de obicinuit să mintă, în cât nici el singur nu știe când spune adevărul, (*M. Theodorian-Carada: Papa, pag. 110* la notă) ci la rândurile *Patriarhului Ioachim III*, aduse nu mai departe decât în 1911, în „Journal de Genève” nr. dela 20 Ianuarie. Și anume: însoțind de declarațiile sale articolul: Bisericiile Răsăritului și Apusulul, scris în numitul organ de publicitate de către mitrop. ortodox Gherasim Messara al Beyrouthului, patriarhul Țarigradean declară lămurit: „Dogmele nu sunt cauza principală a desbinării

celor două Biserici”. Cum nici nu sunt. Dela despărțire încoace Răsăritul anticatolic a rămas pe loc, în vreme ce Biserica apusului s'a dezvoltat organic. Atâta tot. (Vezi: *Bousquet: L'Unité de l'Église, pag. 373—374*). N'are deci decât să facă drumul pe care ar fi trebuit să-l facă și va vedea că deosebiri serioase, privind dogma, între Răsărit și Apus nu există. Cel puțin nu deosebiri prăpăstioase, cari, cu înțelegere creștinească, să nu poată fi trecute frățește.

Cu metoda răstălmăcirilor voite nu se va ajunge însă niciodată la nimic. Adeca, totuși, se va ajunge la ceva dureros de pozitiv: la înveninarea, omenește vorbind, iremediabilă, a raporturilor dintre cele două biserici. La ce te poți aștepta dela liceeni și seminariști cărora li-se vâra în cap neadevarul sfruntat: „Prin infallibilitate se înțelege înșăirea de a nu putea greși sau păcătui” (*Mihălcescu: Manual de Teologie dogmatică, p. 217*) și comentariile ce nu pot lipsi în legătură cu această voltă falsificare a doctrinei catolice? Ca de alte grozăvenii dogmatice, apologetice, istorice („cazul Lupaș” nu-i ceva izolat) nici să nu mai pomenim.

Cum se împacă ucele ca acestea cu conștiința ortodoxă, îi privește pe frați. Pe noi ne doare să vedem adâncindu-se o prăpastie pe care nu noi am săpat-o și care, dacă n'ar fi la mijloc reavoință, ar putea fi astupată și nivelată. — Cum o să schițăm în marginile îngăduite de spațiul restrâns al foilor noastre.

Țara se deșteaptă. Noul cod penal a fost votat de Senat fara vorbă multă. Liniștit și fără emoții; cum e treaba unui senat ce se respectă. O singură problemă a stârnit discuțiuni mai vii: chestiunea avortului. Aceasta grație intervențiilor, impresionate și documentate, ale Episcopilor noștri, cari au tălcuit porunca moralei creștine și a interesului național fața viața ce încolțește în sânul mamelor. Totuși, nici talentul lor și nici glasul adevărului n-au biruit. Legea s'a votat într'o formă care nu

satisfacă poruncile vieții creștinești. În anumite cazuri, a căror număr va ajunge fără număr și cu anumite cautele, cari în practică seamănă nimic: avortul este admis. S'a dat totorilor lacomi de bani, femeilor iăpădate orice simțământ de mamă, dreptul de-a ucide copiii cari n'au văzut încă lumina zilei.

Dar ceceace a admis senatul, nu va țara țara Semne tot mai multe arată, că ea începe să se trezi. Incepe a-și da seama de urmasii proaste pe care le va avea acest brevet liberă practicare a omorului. Și începe a testa. *Reuniunea „Sf. Maria” a femeilor din Cluj*, în recenta sa adunare generală a dat un adevărat semnal de alarmă. Într'o conferință bine documentată, dna *Livia Dr. Deac* arătat gravitatea problemei și datorita lui de-a lupta pentru biruirea adevărului creștin — *Organizațiile „Agrului”*, la fel. În adunările lor, prin moțiuni categorice, cer conducătorilor să nu aducă legi potrivnice moralei creștine. Să se schimbe art. 482 din noul cod penal, și să fie pus în concordanță cu porunca lui Dumnezeu. „*Agru*”-l *din Carei* a și dat buclă o astfel de moțiune. Cele multe urma. — Și dacă toată țara se va mobiliza, războiul va birui!

Porunca dreptății

Tălcul încălcelilor din bugetul cultelor

(—). Țara cere sacrificii. Știm cu cât sunt de justificate. Și nu este unul din noi care să nu le consimtă cu dragă inimă. Ori-cât ar fi ele de grele. Până la jertfa premă, a vieții și a morții, la caz de neputință.

Ceeace nu putem consimți însă, și ce ne constă în conștiința publică trebuie să refuze categoric este inegalitatea sacrificiilor ce se cer. Jertfa, ci nedreptatea este marea răscollă a nemulțumirilor. Ea tulbură conștiința și aprinde mânia. În toate vremile și în toate lumina, ea a fost teribila forță distrugătoare și de împărțit.

Este atât de elementar acest adevăr,

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Sf. Luca are urmași...

Medicul prealubit Apostolului Neamurilor, Sf. Luca, are ucenici și face școală și în zilele noastre. Asociațiile religioase puse sub scutul acestui tovarăș de drumuri și de peană al sf. Pavel, cu membri exclusiv din rândurile doctorilor, sunt tot mai multe. Și tot mai bine se vedește că studiul capodoperii fără pereche, care este trupul omenesc, înaltă mîntea și inima la dumnezeescul Autor al acestei plăsmurii. Pietatea bretonă a lui Pasteur nu mai e o floare rară în lumea breslei căreia atâta cinste i-a câștigat nemuritorul descoperitor a leacului turbării. *Medicii sfinți* în toată puterea cuvântului încep să fie arătări pe cât de scumpe și dragi sufletului creștin, pe atât de reale. *Vico Necchi*, medicul prof. univ. din Neapol, mort acum câțiva ani în falma sfințeniei și asupra căruia s'au și scris deja o seamă de monografii bine documentate, are tovarăș. Ne oprim puțin, în fugă, la doi.

1. Viena vremurilor din urmă a cunoscut și-a admirat venerabila figură a celui ce a fost *Dr. Iosif Pörner*, trecut la cele veșnice în 6 Noembrie 1933. Un scurt curriculum vitae: S'a născut în cetatea Habsburgilor, la 1875, din familie militară. Rămas orfan de tată, amărăște, ca liceean și universitar, zilele mamei sale cu firea sa svăpălată la extrem. O tălc-

tură strașnică, de sabie, la cap, primită într'un duel studentesc, îi fixează o bună vreme la pat — și-l cuminește. Doctoratul și-l ia în 1901. Cariera și-o începe ca medic al circumscripției I vieneze, ca să și-o continue ca medic-șef al circumscripției II din capitala Austriei, până când, după războiu, ajungând la putere social-democrații, o să fie preterat față de unii din clică. Ce a făcut acest doctor pentru jertfele mizeriei din Leopoldstadt și pentru cei veniți de pe frontul rusesc bolnavi de tifos și disenterie, e mișcător până la lacrimi. „*Fratele Gottfried*”, (așa-l chema ca terțiar dominican) n'a știut ce-i oboseala, nici cruțarea de sine. Pe el un singur lucru îl durea: că ziua nu i de 48 ore. Aitfel era veșnic în slujba celui ce avea lipsă de ajutorul lui. Pune umărul, în plină stradă, la o trăsură ce nu putea porni; ajută unui șomer să vîndă ilustrate; pe micuța Hilde Müller, rățăcită de mamă-sa în plină piață, o duce la microfon și nu pleacă până când nu o vede de mână cu mălcuțe-sa; descarcă la cărbuni, în locul unui muncitor eșofat; cercează pe nevoiași la ei acasă și le dă milă din belșug. Fără să-și bată prea mult capul cu îmbrăcămîntea și hrana sa. Ba nici cu locuința și sănătatea sa. Mai spre sfârșitul vieții sale i-e destul o chilăuță fostă bucatărie și câte un pahar de lapte și o jimblă drept prânz. Bani și toate forțele sale fizice și psihice erau pe seama altora, fie că-i găsea pe patul suferințelor, fie că-i întâlnea pe alte străzi decît cele căutate, când îi ducea unde plecaseră, fie că le ajuta la bagaje în tramvale, fie că-i

însoția pe pelerini la locuri de închinare, pe tineri la excursii întremătoare. El totdeauna a știut să fie apostol. — Tăria spre acțiune și-a câștigat-o din cuminecarea zilnică, și din citirea fierbinte, lectura potrivită și modică multe-multe. Moartea l-a ajuns în spitalul franciscanelor din Hartmangasse. Răspunsul la slujba muribunzilor le-a dat el însoțit de un preot latinește, preotului căruia de atâtea ori „ministrase” pîn'aci la altarul sf. Clement Hoibauer. În lumea dreptilor a trecut curând la lobot selesus Christus! pe buze. — Un cîntec din mireni și bisericani a făcut, nu după aceea, pașii necesari în vederea beatificării și canonizării, mal mult decît probat a medicului acestuia model de caritate și sfințenie apostolică.

2. În același an 1901, când medicul Iosif Pörner își lua la Viena doctoratul în Spezia Toscanei venise pe lume *Renato Sinigaglia*, ce se va stinge la 5 Maiu 1931, la 58 ani în falma sfințeniei, ca medic stimat și ca un vîrăat erou al credinței creștine vii, veșnic în acțiune rodnică de fapte de-ale mistovirii și pești și sufletești. Semne ce poartă pecete de nedesmințit a suprafirescului întrecut — după cum spune Giuseppe Bianchi în „*Osservatore Romano*” din 11—12 Febr. 1934 — că nu se înșeală cei ce în feluritele necazuri și nevoi se îndreaptă spre el cu încredere.

*) Indicațiile privitoare la Dr. I. P. le dăm în rândurile lui A. Stachelberger din „*Schönere Zukunft*” Nr. 6—1934.

cât nici un guvern nu-l poate nesocoti. Mai puțin acum, când norii s'adună deasupra orizontului. Când ni-se cer, și ni-se vor cere încă, sacrificii mari. Acum mai ales, cărmuirea trebuie să facă dreptate. Trebuie să împartă greutățile echitabil. Trebuie să ocrotească la fel, cu severă egalitate, pe toți ai săi. Sunt atât de clare, atât de inexorabile, aceste premise a vieții publice, încât ne pare cu totul nevroșimil ceea ce face și dreg guvernul în jurul cazanului cu bugetul. Ne pare cu neputință, să se treacă atât de ușor și atât de brutal peste puterile cari stau la temelie temelile țării noastre.

Totuși, nu halucinăm. La noi toate s cu puțință. S'a pecetluit, cu inimă ușoară, o nouă și mare nelegiuire. Și nimeni, în tot Parlamentul, n'a ridicat un cuvânt măcar împotriva ei. În marea beție a votării bugetelor, nici nu s'a observat măcar ce nedreptate sângeroasă se face preoșimii. Nu ajunge că până acum a avut salarii de mizerie. Mai mici decât a servitorilor din ministere. Acum se vor scădea și acestea. Se vor reduce potrivit pretinșelor venituri locale. Șubrede și precare, vai de sufletul lor.

Dreptatea, evidentă, neîndoielnică, poruncește altceva: să se crolască preoșimii salarii egale cu ale altor funcționari publici din categorii similare. Apoi se pot scădea din ele veniturile de-acasă. Până atunci însă nu. Pe dreptate nu!

Atâta nu-l destul. Pornit odată pe această pantă a nelegiurii, guvernul a crezut că poate cădea și mai jos. Dacă a comis întâia nedreptate, de ce n'ar face-o și pe a doua? — Și a făcut-o. Ne-o spune, candid și mulțumit de ispravă, „Telegraful Român” din Sibiu. În numărul său din 31 Martie, confratele destăinuște următoarele:

„Astfel din cele 140 milioane, cari trebuiau repartizate, ca reduceri, pe toate cultele, Biserica ortodoxă n'are de suportat decât vre-o 40 milioane, deci nici a treia parte, deși numărul sufletelor ortodoxe e de 2/3, mai mare ca al sufletelor celorlalte culte (Era la început vorba să se aplice Bisericii ortodoxe o reducere de 82 milioane, dar în urma intervențiilor ierarhilor

crederea ce o ai în întrepruerea sfinților pe lângă tronul Celui Preaînalt. Titratul universității din Pavia a trecut prin viață ca un inger întăritor de inimi slăbite, aținător de suferințe, înviorător de conștiințe așipite, blazate. Moarrea i-a venit dintr'o operă de cea mai curată caritate: și-a contras o boală incurabilă în urma îngrijirii mai mult decât frățești ce a dovedit față cu un tânăr măcinat de o molimă molipsitoare. La advertisementele prietenilor ce-l temeau, el și-a avut răspunsul: „Boala e primejdioasă; lăsați numai pe mine; sum medic și mă știu păzi”. Dar cu toate acestea nu s'a putut păzi. Apostolia ce l-a costat viața, n'a fost însă zadarnică: tânărul din chestie, ros nu numai de bacili ci și de vișii, s'a refăcut sufletește, trecând în fața dreptului Judecător cu conștiința în rând, grație strădanilor celui ce avea să-i urmeze după treizeci de luni de dureri surori cu agonia. Din lumea aceasta a trecut cu mărturisirea: „Declar în fața sfinței Maice Biserici că am vrut să slujesc Domnului meu cu credință, toată vremea; acum aștept că, în dreptatea Sa, își va ține cuvântul. Lăsați-mă să mor în pace”. — Trei minute după aceea era în fața Celui cărui-i slujise cu atâta credință...

Preamărit să fie în veci de veci începătorul și plinitorul credinței odrăslitoare și plămăntoare de sfinți: — Hristos Domnul! Și bine ne este nouă a fi în Biserica în carea, din mila cerului, Sf. Luca nu încetează a avea urmași.

Radu Negru

noștri, d. ministru Lapedatu a coborât această sumă la jumătate) Aceasta-i o primă dreptate. În loc să fi suportat preoșii ortocși, așa săraci cum îi știm, o reducere egală cu personalului eclesiastic al cultelor minoritare atât de bogate, iată că reducerea cea nouă va fi mai mare la cultele minoritare”.

O „primă dreptate” cum nu se poate mai mal „dreaptă”. De ce să supoarte preoșii ortocși o reducere egală cu preoșii celorlalte culte? Câtă vreme ei sunt dominanții „Telegraful” zice: „așa săraci cum îi știm”. Cuvântul „sărac” însă este impropriu. Fiindcă, de, nișcă memorie are toată lumea. Cam știm, cum s'au petrecut lucrurile. Ne spune între paranteze „Telegraful” însuși, cum „era la început vorba”. Și cum nu mai e acum.

S'a fost făcut, zădă, o conscriere a veniturilor tuturor cultelor, pe parohii. S'a socotit tot, ce are fiecare. Să admitem, că socotelile s'au făcut bine. (Și dacă vreo greșală se va fi strecurat — ceea ce noi nu credem, Doamne ferește! — apoi este absolut sigur, că ea nu s'a făcut să arete încă odată cât de săracă-i săraca pravoslaviei!). Nu se mai poate vorbi, prin urmare, așa vag și necontrolat, de sărăcia fără margini a unora și de bogățiile fantastice ale altora. Cifrele grătesc împede. — Ei bine, după aceste cifre — cari la nici un caz n'au prigonit pe dominanții — contribuția bisericii ortodoxe la acoperirea celor 140 milioane, câte nu le poate da Statul, trebuia să fie rotund 82 milioane. Așa a spus, oficial, d. ministru al cultelor. Așa era alcătuit, pe cât știm, bugetul. La aparență, cel puțin, era un fel de egalitate de tratament. Noi uniții, contribuind cu 14 milioane, am fi fost mai greu loviți în proporție și procente, decât frații ortocși. Totuși aparențele măcar sunt salvate.

Ce se întâmplă însă? O mică intervenție a episcopilor ortocși, și d. Lapedatu, cu un gest majestos, le cinstește frumusețea vre-o 40 milioane. Nu mai lasă încurcate veniturile locale ale preoșimii ortodoxe decât cu 40 milioane în loc de 82. În felul acesta se ajunge la un rezultat de care se miră și „Telegraful”: toată biserica ortodoxă n'are de suportat nici a treia parte din sacrificiu, deși după dreptate i-ar veni de 2 1/2 ori cât tuturor celorlalte culte. În concret și amănunt: *Un preot din eparhia Sibiului va suferi, pe titlul venitului parohial, o reducere de circa 6% salariul actual; iar „fratele” său unit din aceeași parohie, cu aceeași pregătire, cu aceleași greutăți, cu aceeași sărăcie, se va pomeni scăzut cu 20 %.* De ce? Numai și numai fiindcă unul este ortodox, și celalalt unit!

În fața acestei situații, evident nedrepte și vădit nelegale, nu lamentăm și nu vom folosi vorbe tari (cum am fi în drept de altfel) Ci ne permitem a întreba, cu tot respectul, pe d. ministru Lapedatu, dacă este exactă informația „Telegrafului”. Și dacă da, să binevolască a ne lămurii, cum s'a ajuns aici? De unde ia cele 42 milioane, pe care le face cadou bisericii ortodoxe? (Te pomenești că are de gând să le pună tot în cărca noastră!). Și cu ce justifică acest dar acum, când nu se mai poate vorbi de „bogățiile fantastice” ale unor culte, nici de sărăcia teribilă a ortodoxiei, fiindcă avem cifre pentru toate? De ce nu respectă măcar dreptatea — nedreaptă și ea, pentru noi — a acestor cifre oficiale? De ce ține cu orice preț să crezeze tipuri de salarii după preferințe confesionale?

Dupăce vom avea răspunsul, vom ști ce trebuie să facem. Atâta e sigur de pe acum: această fărâdelege nu se va putea face! Guvernul nu va putea călca dreptatea în picioare cu atâta cinism — Ar fi prea mult!

Pomenirea Mitropolitului Vasile Suciu. *Inimile ploase ale Surorilor din „Congregația Sf. Maria” dela Blaj, doresc să adune, într'un album comemorativ, tot ce s'a scris și s'a tipărit la moartea Marelui Părinte și Ierarh Mitropolitul Vasile Suciu. Acest album se va tipări, spre veșnică pomenire. Alcătuirea și îngrijirea albumului a luat-o asupra sa d. Alex. Lupeanu-Melin, directorul liceului de fete din Institutul Recunoștinței. În scopul de mai sus, Superioritatea Congregației și redacția albumului, roagă Onor. Preoșime din întreagă Provincia mitropolitană de Alba-Iulia și Făgăraș, să binevolască a trimite, la adresa de mai sus, acelea numere din gazetele și revistele locale, românești sau străine, cari apar în ținuturile sau localitățile ce păstoresc, și cari au scris ceva despre moartea Mitropolitului Vasile Suciu. Azi apar atâtea publicațiuni, resfirate în largul țării, încât a le vedea și cunoaște pe toate, este aproape cu neputință. Iar albumul e de dorit să fie cât mai complet și fiecare glas de pomenire este prețios. Să nu lăsăm să piară nici un prinos, pentru amintirea Aceluia, care a fost atât de mult prețuit de întreg neamul nostru.*

„Bate câmpii ca să nu tacă”. — Sub acest prea pravoslavnic titlu, înserează „Telegraful Român” (31. 3. 1935) un articol împotriva celor scrise de mine în acest ziar. Cuviosul confrate găsește că bat în retragere. M'a convins că actul „uniției” din 1698 și 1700 e un falș; că N. Densușianu și, mai cu seamă, I. Crișan sunt cei mai distinși istorici ai Uniții, iar N. Nilles și A. Bunea, cu desăvârșire nuli; că de ordinul Iezuiților a fost și este scârbită întreagă lumea, deci și autorul acestor rânduri, etc.

Foarte bine!

Dar atunci pentruce afirmă cu ifos, în titlul unui articol anterior: „Iezuiții, dascălii Uniției”, iar în titlul celei din urmă că noi „Uniții” suntem „papagalii Iezuiților”? Asta însemnează că eu nu mă apropiu nici cu vârful degetului de actele și așezămintele nașterii noastre spirituale? Unde și când am expimat vre-o îndolală cu privire la ele?

Dacă e vorba de o batere în retragere, apoi aceasta nu e la noi, ci la cuviosul nostru confrate. În loc de articole chilometrice de 6—7 coloane de lungi, acum se mulțumește să ne atace într'o biată colonuță, ca să ajungă la încheierea: „Dar uniția de azi, cu cinismul ce-o caracterizează, nici nu mai are lipsă de ea (unirea dela 1698)”. Atunci ce mai strică orzul pe găște, când e larba până la genunchi? Ori organul mitropoliei din Sibiu improașcă într'una, numai ca să se găsească în în treabă, și să murdărească anumite artere? (I. Ceparu).

Acțiune catolică. După gândul marelui Papă Piu XI Acțiunea catolică e viața creștină ce izvorește din dogma creștină, prin participarea mirenilor la apostolatul ierarhic al bisericii. Asociațiunile sunt cadrul normal în care se adâncesc conștiințele dogmatice și se desăvârșește efflorescența vieții deplin creștine. Aci se formează soldații lui Hristos aici se plămădesc apostolii.

Să cogetăm bine: aci e Seminarul soldaților mireni ai bisericii; numai aci. Dar în cazul când ele nu sunt etichete ci acumulatori și transformatori de energii sufletești.

Un astfel de Seminar nuzesc să fie Reunirile Mariane. Școala lor să fie o cultivare a demnității creștine personale și o dezvoltare a simțului responsabilității sociale. Congregația mariană a Școlii Superioare Comerc. de băieți din Blaj a lucrat anul acesta, până la al trei-

lea trimestru al cursurilor, în 25 de ședințe, subiecte de cultură religioasă, concentrând activitate în lectură și talmăcirea sf. Scripturi. Membrii congregației au luat în mână catehizarea țigănușilor cari nu frecventează școala primară și destinați la o umilitoare ignoranță, poate, pentru întreaga viață. Același membri petrec momente de frumoasă caritate creștină prin vizita bolnavilor din spitalul comunal.

Membrii absolvenți ai Școlii Impreună cu alți tineri, au format la Universitatea din Cluj gruparea studențească mariană: *Cruciații Evangheliei, Cruciații lui Hristos*. Săptămână de săptămână, asistați de câte un profesor dela Seminarul teologic, se întretin într-o familiară reînnoire și adâncire a convingerilor religioase... Și asistentul universitar și „balicui“ se simt frați veseli în Hristos.

Așa ne formăm apologeții vieții creștine, în aceste vii celule ale Acțiunii Catolice.

Pe această cale merg sigur, și cele două Reuniuni mariane dela școlile de fete din loc. Uoa (a Școlii Normal) sub conducerea pâr. Dr. Leon Sârbru; alta (a Liceului) sub cărma pâr. Dr. Gavril Pop. Serbările proprii dela Bunanestire, când cea dintâia a primit 14 membre noi, iar cea de a doua 6, arată că și aci, — e viață. Ca în *Reun. Mariană a liceenilor* de sub conducerea P. Vasile Cristea, asumpționist, în care Dumineca trecută au fost primiți 45 membri noi. Primiriile la școlile de fete le-a făcut pâr. Gh. Dănilă, canonic, iar la liceul de băieți pâr. Dr. Septimiu Todoran, prof. de teologie. (is).

Știri mărunte

Parastas în America pentru † Mitrop. Vasile. Duminecă, în 3 Martie c., s'a slujit în biserică »Sf. Elena« a Românilor uniți din Cleveland un parastas pentru odihna sufletului celui ce a fost Mitrop. Vasile. A oficiat pâr. *Gheorghe Babușin*, preotul nostru de acolo, în prezența unei mulțimi de credincioși reculeși și adânc mișcați.

Misiuni populare. După informațiile ce avem, în zilele de 23—25 Martie c., s'au ținut sfinte misiuni populare în *Gildu* (eparhia Clujului), preot misionar fiind pâr. *Dr. Gavril Iager* dela episcopia clujană. Reușita a fost dintre cele mai îmbucurătoare: 320 apropieri de Sf. Taine. La ascultarea mărturisirilor au dat ajutor frații preoți I. Irimieș din Florești, V. Cuișdan din Căpușul mic și A. Suci din Tăuți. — Bucuria pâr. Dr. Victor Pop, preotul locului, și a păstorilor săi, e ușor de înțeles.

Dela Sf. Benedict la Sf. Francisc. Prima din conferințele de impresii de prin Italia, a d. *N. Iorga*, a fost cea în care marele savant a tratat celea prinse în titlul de mai sus. Cuvântul plin de vervă și de spirit al conferențiarului a fost însoțit de numeroase proiecțiuni, făcând și printr'asta cu atât mai interesantă și mai atractivă expunerea dela Teatrul Național. Cu toate acestea public ascultător n'a fost prea mult. Reproșul d. Iorga: »Celor ce n'au venit (și elevi și ceilalți) să le spuneți din partea mea că sunt niște proști și niște barbari«, va recunoaște oricine: e cât se poate de îndreptățit. Mai ales că fusese anunțată din vreme destulă lume din Capitală.

Nouă zile de rugăciune, în Stambul, pentru unitatea Bisericii. După cum cetim în *Osservatore Romano* din 22 Martie c., catolicii din fosta cetate a lui Constantin au ținut și ei o novenă rugând ceriul să aducă în curând ziua când va fi o turmă și un păstor. La slujbele dumnezeiești, — toate după ritul bizantin, — a asistat foarte multă lume. Intre

catolici de felurite rituri se afla o mulțime de ortodocși. Diferenții oratori cari s'au perândat la amvon au vorbit poporului în mai multe limbi, lămurind rostul rugilor din acele zile. Răspunsurile corale le-a dat un cor de 700 de elevi. Incheierea a fost extraordinar de impozantă, cu o strălucită sf. liturgie bizantină, la care a vorbit însuși Delegatul Apostolic, în fața unei mulțimi imense de creștini și necreștini.

Locale. Dumineca viitoare, a cincea din Paresimi, va predica în catedrală pâr. *Ioan Pop-Câmpeanu*, prof. la liceul de băieți.

— A treia conferință în seria celor aranjate de despărțământul Blaj al »Astrei« a ținut-o Dumineca trecută d. prof. univ. *Dr. G. Teșosu* dela Cluj, în sala de gimn. a liceului de băieți. Tema dezvoltată: »Evoluția gândirii medicale și orientările ei actuale« a fost ascultată cu interes și viu aplaudată. Cași cuvântul d. *Simion Gîzdavu*, prefectul județan, rostit din prilejul serbării sădării pomilor; serbarea rânduită pentru toată țara de ministerul agriculturii.

Flori din Florești. E vorba de frunza parohie Florești din distr. Beclean. Și florile cari cresc acolo sunt de cele spirituale, sufletești. Le cultivă cu răvnă »Agru« și Reuniunea femeilor noastre. — Un buchet frumos a legat din ele la sărbătoarea Bunevestiri, în forma unei preafrumoase ședințe festive, în programul căreia găsim conferințe (intre ele una despre avort, ținută de pâr. Oprea din loc), recitări de poezii și cântări cu școlarii. — Mare bucurie au avut membrii la vederea noilor drapele sosite de curând dela Comitetul central din Cluj. Sunt foarte frumoase. (Au costat 3050 Lei). Le vor sfinți în Dumineca II. după Paști. — Tot cu acest prilej s'au distribuit cărțile de membru și s'au înscris 5 membri noi în Reuniune. O colectă pentru ridicarea unui monument a dat până acum 2500 Lei. — Cele multe înainte!

Dela diavolul la Dumnezeu. Calea aceasta a făcut-o *Arokiaswamy Pandaru*, fost »sadhu« (preot idololatra) și vrăjitor, acasă în tainele magiei negre. Acum treizeci de ani însă un misionar catolic a convertit întreg satul. Și cu satul s'a încreștinat și »sadhu«, care a adâncit apoi creștinismul și s'a făcut catihet. Astăzi, după informațiile agenției *Fides*, la vârsta de 72 de ani, sărbătorind trei decenii de viață creștină, se poate bucura de 3000 de botezări, câte are la activul său misionar printre frații necreștini din Madras-Egmore.

† Neluțu Moldovan, băiețelul pâr. Gavril Moldovan din Brusturi, a trecut în împărăția luminei celei neapuse Miercuri, 20 Martie c., la vârsta de un an și jumătate. — Fic-i îngerii pe-aproape!

La Ierusalim! Un grup de intelectuali creștini organizează un pelerinaj la Ierusalim și împrejurimi, cu escala în Stambul și Alexandria (Cairo). Plecare în 17 Mai oarele 19 din gara Cluj, iar din Constanța în 18 Mai oarele 23 cu vaporul »Reg. Carol« I. *Inapolere* în 14 Iunie la Constanța. Inscrieri până la 1 Mai. Cu acout de 1000 Lei. — Cl. III. 5290 Lei, Cl. IV. 3690 Lei, din Constanța dus și întors la Constanța, și cheltuielile de pașaport și viză. Cine dorește cl. II și I pe vapor va avea de plătit direct diferența la plecare în Constanța. Alte eventuale reduceri la costul de călătorie se vor face cunoscute. Informații: Red. »Clujul Creștin« Cluj, Piața Cuza Vodă: 7.

Telefonul »Unirii«

D. Strasbourg. Faceți cât se poate de bine urmând revistele străine, cari au uneori despre noi informațiuni tendențioase. De dorit ar fi, ca rectificările necesare să nu apară numai în »Unirea« — care de altfel, le face loc totdeauna cu plăcere — ci în înșeși revistele cu pricina. Trebuie încercată și aceasta cale. Conferințele ținute la București, în noul ciclu organizat de »Agru«, au fost într'adevăr reușite. E dorința multora, nu numai a Dv. ca ele să fie cuprinse într'o broșură. — Cei dintâi, cari s'au gândit la asta au fost organizatorii înșiși. Pe cât știm, au și început adunarea sumelor trebuitoare spre acest scop. Rezultatul nu-l cunoaștem. Vederemol!

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

I. Sibiu »Telegraftii« și-au arătat în atâtea răduri măsura bunului simț și înălțimile înțelepciunii care suferă, încât încercările lor de-a insulta cu dicționar țigănesc nu stoc decât conpatimire. Cinstea discutiuni nu o merită decât dacă vor face dovada oarecare civilizație. Și nici atunci nu pot aștepta răspuns decât la argumente și afirmațiuni serioase. Atâtimo cât ei nu pricep, că aceeaș credință creștină, poate fi îmbrăcată în diferite haine și pompe rituale, indentifică mereu conținutul doctrinal cu formele de exteriorizare, ar trebui să începem școala cu ei prea înțepent pentru a ne putea înțelege. De altfel, dacă m le-ar lipsi această pregătire și ar avea numai nițică nă voință, ar înțelege și cucerniciile lor ceva mai bi »sfințele cărți de slujbă ale Răsăritului«, pe cari, evident, nu noi le-am făcut, ci mari înaintași. Cari au trăit în unire cu Roma și cu urmașii »vârhovnicilor Petru«. Ar ști atunci, că numai pizma și uneltirile greșilor i-au rupt și pe ei dela sânul bisericii noastre creștine adevărat străbune. — Să sperăm, că Domnul lumii va da această înțelegere. Pentru asta însă și curioșilor lor ar trebui să injure mai puțin și să se roage mai mult!

B Cluj. »Renașterea« clujană anunță, cu sloz mare, »un succes al bisericii noastre (ortodoxe) la distanța codului penal«. — N'am vrea să-i clătim de loc din autoincântarea în care se leagănă Totuși, în interes profesional gazetăresc, le recomandăm să se ferească de vorbe pompoase. Fiindcă, uneori, ele au darul dericoșă, și acesta-i cazul acum. E vorba, anume, în articol de problema avortului. Ori, toată lumea știe că alături de ierarhii ortodocși, mai au... și alții nițel merit în ceea ce s'a câștigat. Dar se mai știe și altceva. Că adăca, nu prea poate fi vorba de »succes«! Cel puțin mrala creștină nu-i mulțumită de loc cu el. Nici cea ortodoxă! — Dacă totuși prelații ortodocși s'au declarat mulțumiți cu soluția din Senat, cu atât mai rău Au tot răspunderea pentru această capitulare, care a făcut un neputință înregistrarea unei biruințe depline. — Și deci »Renașterea« jubiliază pentru acest »succes«, iarăși toate răul Insemează că renunță la lupta, care de acum trebuie să înceapă și mai intens decât până acum!

A Herepea. Am primit abonamentul pe o jumătate de an. Adresa s'a corectat.

D. Albești. Confirmăm primirea abonamentului pe 1932—1934.

Primăria Teaca. Am primit abonamentul pe 1933 și 1934.

Oficiul parohial Ielod (Someș). Chităm primirea sumei de Lei 600, abonament pe 1932—1934.

P. S. I. București. Am primit abonamentul pe anul curent

Oficiul parohial, Corni. Am primit 310, abonament până la 15. II. 1935.

S. Șimleul-Silvaniei. Am primit abonamentul pe anul 1935.

Dr. C. Făpăraș. Chităm primirea abonamentului pe 1935.

STRASTNIC

care cuprinde rânduiala sfintelor și dumnezeieștilor slujbe din săptămâna Patimilor, acum întâia oră tipărit cu litere străbune legat Lei 270.

PROHODUL

Domnului Nostru Isus Hristos
Prețul Lei 20

Se află de vânzare la

Librăria Seminarului, Blaj

Oficiul parohial român-unit Telciu

Nr. 43—1935.

1 Aprilie 1935.

Publicație

În ziua de 14 Aprilie 1935 ora 11 a. m. în localul oficiului parohial din Telciu se țin licitație minuendă asupra lucrărilor de reparare radicală a Bisericii. Doritorii vor prezenta oferte închise și vor depune 100% drept garantație. Căetul de sarcini și condițiunile detașate se pot vedea în orice zi în biroul acestui oficiu.

Iacob Pop
Președintele curatoratului

Avis. La Oficiul parohial gr. cat. din Șiești, (p. Baiașprie j. Satu-mare) se găsește încă vre-o câteva exemplare din opul *Istoria lui Foștu*, prelucrat după I. Jager de Dr. Vasile Lucaci. Doritorii îl pot avea pe prețul de Lei 130 + porto. (1—1)